

Vörös István

Az eltűnt vers nyomában

Mi egy szerkesztőség feladata? Egyszerűen begyűjteni a lehető legjobb szövegeket? Vagy van még valami ezen felül is? Van: Lehet. Az irodalom és irodalomértés formálása. Ebből a szempontból, azt hiszem, nem elég pusztán versrovatot fenntartani egy irodalmi lapban, de el kell azon is gondolkodni, mi az értelme ennek. Hová jutunk és lyukadunk ki általa? Hát a vershez. Hiszen a versrovat hőse (a szerzők mellett) maga a vers. Mire jó a vers? Mire jó a vers ma? Mit tehetünk érte, ha ő annyit tesz értünk? És tényleg annyit tesz? Hát gyönyörködtet, élni segít, szórakoztat, elgondolkodtat, esetenként történelmet csinál vagy életet ment. De csak akkor, ha tudunk ezzel a túlélő-felszereléssel bánni. Ha tudjuk használni. Ha tudjuk, hogy használni lehet. Ha tudjuk, hogy használni. Jó, tehát, ha megpróbáljuk a vers mibenlétét, és egyes elfeledett vagy el se feledett költőink munkásságát újragondolni, annak van értelme. Lehet haszna. A vers hasznos állat. Muszáj újra megérteni, újraélni. Új jelentésekkel megtölteni. Föl kell fedeznünk a hasznát. És azt, hogy állat, hogy élőlény, amely minél gyönyörűbb, annál rejtőzködőbb. Utána kell erednünk a vadonba. De nem nyíllal meg puskával, talán nem is távcsővel, hanem egy oldaltáskányi eleséggel. Mivel kell a verset etetni? Figyelemmel, lélekkel, gondolatokkal, önmagunkkal, szeretettel, megértéssel vagy legalábbis megérteni akarással. Jaj annak, aki rendszerbe akarja foglalni a fajait, mint a madárbiológus. Jaj? Mért lenne neki jaj? Sose fogja megtudni, hogy semmit nem értett a versekből. De persze mi honnan tudjuk a fordítottját? Honnan tudhatnánk? A vers feleltlenné tesz. Bátor kijelentésekre ragadtatja magát tőle az ember, mint aki bort ivott. De ez a részegség, ha egyszer a fejünkbe szállt, sose múlik el. Na jó, ne legyünk fellengzősek: majdnem sose. Mostanában egy egész társadalom látszik kijózanodni belőle. Egy egész világ? Nem lenne baj még ez se, ha ez az új, józan világ jobb lenne. De nem jobb. Unalmasabb, fantáziátlanabb, eszménytelenebb, örömtelenebb, ridegebb. Tehát el kell érni, hogy a díszkutakból is vers folyjon bor helyett. De csak akkor, ha már megtanulták sokan, a többség, hogyan kell kimerni a kútból és aztán inni belőle.

Ebben a rovatban fordítások, klasszikus (tehát feledésre ítélt?) versek, és a róluk való elmélkedések kapnak helyet. Elsőként Márton László Walther von der Vogelweide-fordításait és kommentárjait közöljük, melyek alaposan fölrázzák az embert irodalomban való alvásából. De tartogatunk még további meglepetéseket is.